

PAULO COELHO
DORËSHKRIMI I GJETUR NË AKRA
ROMAN

BOTIMET TOENA

Libra nga Paulo Coelho,
prej Shtëpisë Botuese TOENA

- Alkimisti
- Mali i pestë
- Veronika vendos të vdesë
- Djalli dhe zonjusha Pym
- Pelegrini i Kompostelës
- Manuali i luftëtarit të dritës
- Njëmbëdhjetë minuta
- Zahiri
- Shtriga e Portobelos
- Buzë lumit Piedra u ula dhe qava
- Fitimtari është i vetëm
- Brida
- Alef
- Shkelja e kurorës
- Dorëshkrimi i gjetur në Akra

Paulo Coelho

Dorëshkrimi i gjetur në Akra

■ roman ■

Përktheu:
Erion Gjatolli

BOTIMET TOENA
Tiranë, 2017

Titulli në original: *Manuscrito encontrado em Accra*

Ky libër u botua sipas marrëveshjes me
Sant Jordi Asociados Agencia Literaria S.L.U., Barcelona
(Spain).

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara.
www.santjordi-asociados.com

Botuese: Irena Toçi

Kryeredaktore: Sonila Kapo

Redaktore: Besa Vila

Korrektore letrare dhe faqosëse: Petrina Ago

Kopertina: Ana Shema

ISBN 978-9928-235-32-9

© 2012 Paulo Coelho

<http://paulocoelhoblog.com>

© *në shqip* Botimet Toena, 2017

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Nuk lejohet shumëfishimi
me asnjë lloj mjete apo forme, as me fotokopje, pa lejen me
shkrim të mbajtësit të copyright-it.

BOTIMET TOENA

Rr. "M. Gjollësja", K. Postare 1420, Tiranë

Tel.: ++355 4 22 40 116;

E-mail: redaksia@toena.com.al

botimet.toena@gmail.com

[Http://www.toena.com.al](http://www.toena.com.al)

*A N.S.R.M.-së si falënderim për mrekullinë;
dhe Mônica Antunes-it,
që kurrë nuk i çoi dëm bekimet e saj.*

*O Mari, ngjizur pa mëkat,
lutu për ne, që pas Teje të vijmë.
Amin.*

“O bija të Jerusalemit, mos qani për mua, por qani për
veten tuaj dhe për fëmijët tuaj.”

Luka, 23, 28

Hyrje dhe përshëndetje

Në dhjetor të vitit 1945, dy vëllezër kërkonin një vend ku të pushonin në Hamrah Dawm, pranë Qena-s, në Egjiptin e Epërm: vendosën të ndaleshin në një guvë dhe, gjatë hulumtimit, gjetën një magrip të mbushur me shumë papiruse. Në vend që të njoftonin autoritetet vendore - siç e kërkon ligji - vendosën t'i shesin pak e nga pak në tregun e zi të gjetjeve arkeologjike, për të mos tërhequr vëmendjen e organizmave qeveritare. Meqë i druhej ndonjë pasoje prej “energji negative”, nëna e të rinjve dogji shumë prej fletëve të gjetura nga të bijtë.

Vitin vijues, për arsye të pashënuara në kadastrën e historisë, dy vëllezërit u grindën. Duke ia veshur gërnjën “energji negative” të papiruseve, nëna ia dorëzoi një prifti, i cili ia shiti njërin Muzeut Kopt të Kajros. Kështu u bënë të njohura dokumentet e quajtura “Dorëshkrimet e Nag Hammadi-t” - sipas fshatit më pranë guvës ku u gjetën. Një bashkëpunëtor i muzeut, egjiptologu dhe glotologu Jean Doresse, e kuptoi rëndësinë e zbulimit dhe, në vitin 1948, shkroi për to për herë të parë në një revistë shkencore.

Me kalimin e kohës, të tjera papiruse iu ofruan koleksionistëve në tregun e zi. Shumë shpejt qeveria egjiptiane e kuptoi rëndësinë e kësaj gjetjeje dhe u angazhua që dorëshkrimet të mos nxirreshin jashtë vendit. Menjëherë, pas revolucionit të vitit 1952, pjesa më e madhe e materialeve u blenë nga Muzeu Kopt dhe u shpallën trashëgimi kombëtare, përveç njëres prej fletëve që kishte marrë drejtim tjetër, për t'u shfaqur në dyqanin e një antikuari belg. Përpijekjet për ta shitur në Nju-Jork dhe në Paris dështuan, dhe si përfundim, në vitin 1951, u ble nga Fondacioni Jung i Zyrihut. Pas vdekjes së psikanalistit, dokumenti - i njohur si "Kodi Jung" - u kthye në Kajro, ku aktualisht ruhen rreth një mijë nga fletët dhe fragmentet e "Dorëshkrimeve të Nag Hammadi-t".

* * *

Papiruset përmbajnë përkthimet në gjuhën kopte të teksteve greke, të shkruara mes shekujve I dhe II, dhe janë pjesa kryesore e të ashtuquajturve Ungjijtë Apokrifë - ata që nuk janë përfshirë në versionet e ndryshme të Biblës që lexohet sot.

Përse nuk janë përfshirë?

Në vitin 170, një grup peshkopësh u mblodh për të caktuar tekstat që do të përbënin Dhiatën e Re. Për përzgjedhjen u vendos një kriter shumë i

thjeshtë: do të përfshiheshin të gjitha dokumentet që kundërshtonin herezitë dhe ndasitë doktrinare të kohës. Sipas këtij kriteri u përzgjedhën ungjijtë e sotëm, letrat e ndryshme dhe të gjitha tekstet, që kishin njëfarë “lidhjeje” me idenë themeluese të krishterimit të asaj kohe. Disa referime ndaj punës së prelatëve janë marrë nga Kanuni Muratorian, një dorëshkrim anonim i shek. VIII, ku janë shënuar librat e përzgjedhur. Tekstet e përjashtuara - ato që u gjendën në Nag Hammadi, për shembull, janë përjashtuar sepse janë të shkruara nga persona të seksit femëror - Ungjilli i Maria Magdalenës, për të sjellë një shembull - ose sepse tregonin një Jezu të vetëdijshëm për misionin e tij hyjnor, që e bënte sakrificën e tij më pak të vuajtur e të dhimbshme.

* * *

Në vitin 1974, një arkeolog anglez, Sir Walter Wilkinson, zbuloi në rrethinat e Nag Hammadi-t një tjetër dorëshkrim, hartuar në tri gjuhë: arabe, hebraike dhe latine. Duke qenë se i njëjtte ligjet, që mbrojnë zbulimet historike të gjetura në atë krahinë, ia dërgoi dokumentet Departamentit të Lashtësisë së Muzeut të Kajros. Pak kohë më pas, autoritetet e njoftuan mbi ekzistencën e të paktën njëqind e pesëdhjetë e pesë ekzemplarësh të atij papirusi - tre i

përkisnin Muzeut; të tjerët ishin të shpërndarë nëpër botë - ku teksti nuk paraqiste asnjë variacion. Analizat e kryera me metodën e Karbonit 14 (një test thuhet se i pagabueshëm për të përcaktuar vjetërsinë e materialeve organike), treguan se gjetja ishte e vonë: përafërsisht i përkiste vitit 1307. Hulumtime të mëvonshme treguan edhe lokalitetin ku ishte hartuar dorëshkrimi: qyteti i Akrës, shumë larg territorit egjiptian. Kështu, nuk kishte asnjë pengesë për eksportimin e gjetjes jashtë vendit, e kështu, më 23 nëntor 1974, Sir Wilkison-i mori nga qeveria e Kajros autorizimin për ta shpënë në Angli (Rif. 1901/317/ IFP-75, 23 XI 1974).

* * *

U njoha me të birin e Sir Walter Wilkinson-it diku rreth Krishtlindjes së vitit 1982, në Porthmadog të Uellsit. Mbaj mend se më tregoi për dorëshkrimin e gjetur nga i ati, por pa u zgjatur - as unë e as ai nuk kishim ndonjë interes të veçantë për atë argument. Për shumë vjet, mbajta marrëdhënie të mira me anglezin e ri dhe u takova me të edhe dy herë të tjera, gjatë prezantimit të librave të mi në Mbretërinë e Bashkuar. Më 30 nëntor të vitit 2011, mora një kopje të tekstit që më kishte përmendur në takimin tonë të parë. Ky libër është transkriptimi i plotë i atij teksti.

Dorëshkrimi i gjetur në Akra

“Tani që i avitem fundit të jetës sime”

Do të më pëlqente t'i nisja këto radhë me fjalët: “Tani që i avitem fundit të jetës sime, iu lë pasardhësve të mi gjithë ç’kam mësuar, ndërsa ecja mbi faqen e këtij dheu. Paçin mend t’i përdorin sa më mirë”.

Por, fatkeqësisht, nuk është as e mundur, as e vërtetë. Jam vetëm njëzet e një vjeç; kam dy prindër që më kanë falur dashuri dhe edukatë; dhe një grua që e dashuroj e që i përgjigjet ndjenjës sime - e, prapëseprapë, një ditë, jeta do të kujdeset të na ndajë, kur të dy do të shtrëngohemi të nisemi në kërkim të rrugës sonë, fatit tonë, mënyrës sonë për t’u puqur me vdekjen.

Për familjen tonë sot është data 14 korrik 1099. Për familjen e Jakobit, mikut që në vogëli luante me mua në rrugicat e këtij qyteti - Jerusalemi - jemi më 4859-n: Jaku pëlqen të theksojë se feja hebraike është shumë më e lashtë se ajo që përkrahim ne. Për të përnderuarin Ibn-al-Athir, që e shkoi jetën duke u orvatur të shestojë një histori, që tashmë

ka marrë drejt fundit, po mbyllet viti 492. Nuk na përpuqen as datat, as mënyra si e adhurojmë Zotin, por për të tjerat, bashkëjetesa mund të quhet njëmend e mbarë.

Si sot një javë, komandantët ushtarakë të fortesës morën vesh se trupat franceze janë pafundësisht më të fuqishme e të pajisura më mirë sesa tonat. Të gjithëve iu dha mundësia të zgjidhnin: të braktisin qytetin, apo të luftojnë gjër në vdekje - se për disfatën tonë nuk ka kurrfarë dyshimi. Pjesa dërrmuese vendosi të qëndrojë.

Kësodore, myslimanët u mblodhën në xhaminë Al-Aqsa; hebrenjtë vendosën t'i rreshtojnë ushtarët krah Mihrab Dawud-it; ndërsa të krishterët, të shpërndarë në disa lagje, morën detyrën të mbrojnë krahun jugor të qytetit.

Matanë mureve përshquhen sakaq kullat e sulmit, ndërtuar me drunjtë e anijeve të çmontuara, bash për këtë qëllim. Lëvizja e trupave armike dëfton se sulmi do të nisë ndaj të gdhirë: do të vërshojë gjak në emër të Papës, të “çlirimit” të qytetit, të “dëshirave hyjnore”.

Në hajatin kundruall, njëmijëvjeçar më parë, si sot pasdite, kur prefekti romak, Ponc Pilati, ia dorëzoi Jezu Krishtin turmës - duke e shpënë kështu në kryq - një tog burrash e grash u takuan me Koptin, një grek i njohur me këtë nofkë.

Kopti është shumë i pazakonshëm. Në moshën djaloshare vendosi të ikë nga Athina, qyteti ku lindi, për të kërkuar begati e aventurë. Pas shumë peripecish, i lodhur e i pangrënë, trokiti në një derë në qytetin tonë, ku e pritën dhe e gostitën. Pak e nga pak, e la idenë për të vazhduar rrugën dhe vendosi të qëndrojë këtu.

Gjeti punë në punishten e një këpucari dhe - bash si i përnderuari Ibn-al-Athir - zuri të shënojë ç't'i shihte syri e t'i dëgjonte veshi, që asgjë të mos harrohej. Asnjë feje nuk iu avit, e kurrkush nuk u përçap ta nxisë. Për të, nuk jemi as më 1099-n, as më 4859-n, as, aq më pak, në fund të vitit 492. Kopti beson veç në të tashmen e në diçka që ia ka vënë nofkën "Moira" - hyjnesha e panjohur, fati, Energjia Hyjnore që përgjigjet për të vetmin ligj që nuk mund të shkelet, përndryshe dënohesh me largimin nga kjo botë.

Përkrah Koptit qëndronin patriarkët e tri feve që zunë rrënjë në Jerusalem. Deri në fund të takimit, të gjitha autoritetet qeverisëse ishin të paarritshme; të angazhuara me përgatitjet e fundit për mbrojtjen e qytetit - një qëndresë e kotë në sytë e popullit.

"Shumë shekuj më parë, në këtë shesh, u gjykua një burrë që iu dorëzua një dënimi të paracaktuar, - zuri të fliste Kopti. - Në rrugicën që hapet në

të djathtë, ndërsa shkonte drejt vdekjes, kaloi përpara një togu me gra. Me të shquar që qanin, tha: *'Bija të Jerusalemit, mos qani për mua, por vajtoni për veten e për fëmijët'*. Profetizonte çka po ndodh sot. Nga nesër, ç'ka qenë mirëkuptim, do të bëhet gërnjë. Ç'ka qenë gëzim, do të bëhet mjerim. Ç'ka qenë paqe, do të bëhet luftë që do të vazhdojë kaq gjatë, sa duket e pamundur t'ia përfytyrosh fundin.”

Kurrkush nuk u përgjigj, se asnjë nga të pranishmit nuk e dinte saktësisht arsyen pse ai burrë gjendej atje. Do të detyroheshim të dëgjonim një tjetër predikim mbi pushtuesit, mbi luftëtarët që e quanin veten “kryqtarë”?

Kopti u përqëndrua mbi turmën e përhumbur. Mandej, pas një heshtjeje të gjatë, vendosi të sqaronte fjalët e tij:

“Edhe po ta rrënojnë qytetin, nuk mund të fshijnë çfarë na ka mësuar njeriu. Prandaj duhet të veprojmë në mënyrë që dija, që na kanë përcjellë, të mos ketë fatin e mureve që na rrethojnë, të shtëpive dhe rrugëve tona.

Po ç'të jetë dija?”

Meqë nuk u dëgjua zë që të përgjigjej, vazhdoi:

“Nuk është diçka që të shpie drejt së vërtetës absolute mbi jetën e vdekjen, por diçka që të ndihmon të përballesh me vështirësitë e jetës së

përditshme. Nuk është erudicioni që fitohet nga librat, që nxit veç debat të kotë rreth asaj që ka ndodhur a do të ndodhë, por urtësia që ka strehë në zemër të burrave e grave vullnetmirë”.

Pas një hopi, Kopti shtoi:

“Unë jam erudit e për shumë vite kam rrëmuar gjetje të lashta, kam grupuar sende, duke shënuar data e duke kuvenduar për politikë, e prapë nuk di t’jua shpjegoj ç’është dija. Tani, veç mund t’i kërkoj Energjisë Hyjnore të dëlirë zemrën time. Ju do të më drejtoni pyetjet, dhe unë do t’ju gjegjem. Kësisoj, në Greqinë e Lashtë, mjeshtërit mësonin e përmirësonin veten: dishepujt i pyesnin mbi një argument të pashqyrtuar më parë dhe ata shtrëngoheshin të mendonin mbi të e të përgjigjeshin”.

“Po... si mund t’i bëjmë thesar përgjigjet e të nxjerrim mësimet?”, pyeti një burrë.

“Disa do të shënojnë fjalët e mia. Të tjerë do t’i gdhendin në mendje. Gjithsesi, është e rëndësishme që nga sonte të jeni në gjendje të niseni kah të katër cepat e botës, për të përhapur çka dëgjuat. Kësisoj, Jerusalemi do të ruhet në shpirt e në thelb. E një ditë do të mund ta rindërtojme jo vetëm si qytet, por edhe si vendin ku prehet dija universale, vendi ku paqja do të mbretërojë sërish.”

“Po... të gjithë e dimë fatin që na pret nesër, - shtoi një tjetër burrë. - S’është më me vend të kërkojmë një mënyrë për të ujdísur paqen a për të caktuar strategjitë e betejës?”

Pasi vështroi fetarët përkrah tij, Kopti iu drejtua sërish turmës.

“Askush nuk e di ç’na pret nesër, sepse çdo ditë ka një pjesë të ligë e një pjesë të mirë. Kësisoj, kur të shtroni pyetjet tuaja, duhet të harroni trupat armike në fushim matanë mureve dhe frikën që mbretëron në rrugët e qytetit. Nuk është detyra jonë t’u rrëfejmë ngjarjet e sotme atyre që do të banojnë tokën nesër - këtë barrë e ka historia. Ne duhet t’u kalojmë pasardhësve tanë angështinë e jetës së përditshme, vështirësitë që na duhet të përballim: janë të vetmet njohuri që ia vlen t’i dorëzohen të ardhmes, se mendoj që jo shumë gjëra do të ndryshojnë në një mijë vjetët e ardhshëm.”

“Çfarë është mposhtja?”

Paskëtaj, miku im Jakob tha:

“Folna për mposhtjen”.

“A ka mundësi që, gjatë dimrit, një gjethe të ndihet e mposhtur nga i ftohti, kur bie nga pema?”

Pema i thotë gjetthes: ‘Ky është cikli i jetës. Ti mendon se ke gjetur vdekjen, por në të vërtetë, do të vazhdosh të jetosh tek unë. Falë sakrificës sate unë mund të vazhdoj të ekzistoj, të marr frymë. Madje, edhe falë teje, ndjeva dashurinë e shtegtarit frymëkëputur, se munda t’ia lehtësoj lodhjen me hijen time. Fryma jote regëtin në rropullitë e mia: jemi një trup i vetëm’.

Për vite me radhë, një burrë u përgatit të ngjiste malin më të lartë të botës, por bash kur duhet të mësyjë majën, zbulon se natyra e ka përfshirë në një stuhi: mund të ndihet kësisoj i mposhtur? Atëherë, burri shikon retë e i flet malit: ‘Tani nuk më do. Por moti do të ndërrojë dhe unë do të mbërrij në majë. Më prit edhe ca, të lutem’.

Kur refuzohet nga dashuria e parë dhe e paharruar, a mundet i riu të thotë se ndjenja më fisnike dhe e lartë nuk ekziston? E përbluan në mend e i thotë vetes: ‘Tekefundit, do të ndeshem me dikë që do të kuptojë çka ndiej. Dhe do të jem i lumtur në jetë të jetëve’.

Në ciklin e natyrës, nuk ka fitore e mposhtje: veç ndryshimi ekziston.

Dimri kërkeshet që të vendosë regjimin e tij, por tekefundit, shtrëngohet të pranojë fitoren e pranverës, që sjell lule e hare.

Vera mundohet ta shtrijë sundimin e ditëve të saj të ngrohta, e bindur se moti i vakët është dobiprurës për njerëzit. Por i përgjunjet mbërritjes së vjeshtës, që i fal tokës pushimin e merituar.

Gazela ushqehet me kaçuba, por njëherësh, është ushqim për luanin. Nuk është çështje force a shkathtësie, është mënyra se si Zoti ka vendosur të na rrëfejë ciklin e vdekjes e të ringjalljes.

Në këtë cikël nuk ka ngadhënjimtarë e të mposhtur, por vetëm faza që duhet të plotësohen. Vetëm kur zemra e njeriut ta ketë kuptuar këtë mekanizëm do të quhet e lirë: i pranon pa u ligështuar çastet e vështira dhe nuk trulloset nga çastet e lavdisë.

Do t’i lërë prapa krahëve të dyja. Njëri çast do të ndjekë tjetrin. Dhe cikli do të vazhdojë derisa të

çlirohemi nga barra e mishit dhe të pleksemi me Energjinë Hyjnore.

Ja pse kur luftëtari shkel në arenën që ka zgjedhur vetë, a ku e ka shpënë fati i tij i pashpjegueshëm, e di mirë se shpirti do t'i lehtësohet nga përleshja e afërt. Nëse do të ruajë nderin dhe dinjitetin mund të humbë dyluftimin, por nuk do të mposhtet se shpirti i tij nuk do të njohë plagë.

Sidoqoftë, nuk do të fajtojë askënd për fundin gjëmëmadh të përleshjes. Pasi dashuroi për herë të parë dhe u refuzua, kuptoi se nuk e kishte humbur aftësinë për të dashuruar. Çka vlen për Dashurinë, vlen edhe për dyluftimin.

Të humbësh një betejë, apo çdo gjë që mendojmë se e zotërojmë, na përhumbe në çaste trishtimi. Mandej, kur i kalojmë, zbulojmë forcën e panjohur që prehet te çdo njeri - forcë që na çmerit e na kthen vetëvlerësimin.

Shohim përreth e i themi vetes: 'Mbijetova', të ngazëlluar nga kjo fjalë.

Disa, që nuk dinë të dallojnë ekzistencën e kësaj force, thonë: 'Humba', dhe angështohen.

Të tjerë, pavarësisht vuajtjes për humbjen dhe poshtërimin për çka thonë ngadhënjimtarët për ta, nuk i dorëzohen dhimbjes, paçka se u ndodh të derdhin ndonjë lot. E dinë se përleshja veç është ndërprerë dhe se, në atë çast, gjenden në situatë të pafavorshme.

Dëgjojnë rrahjet e zemrës. Ndiejnë nderjen e brendshme që i ngërthen. Kuptojnë frikën që i përshkon. Vënë në peshë gjithë jetën dhe, përkundër tmerrit që i pllakos, zbulojnë se besimi u harlis shpirtat dhe i ngut të vazhdojnë në rrugën e tyre.

Mundohen të diktojnë gabimet dhe sjelljet e virtytshme. Përfitojnë nga rënia për të pushuar, për t'i shëndoshur plagët, për të përvijuar strategji të reja, për të gjetur armë më të mira.

Mandej vjen një ditë kur gjenden përballë një tjetër beteje. Ndiejnë edhe më shumë frikë, por duhet të veprojnë - përndryshe do të mbeten përherë në pluhur. Ngrihen dhe përballen me kundërshtarin, kujtojnë vuajtjet e shkuara, që nuk duan t'i përjetojnë më.

Mposhtja e vuajtur i shtrëngon të fitojnë, se nuk duan të pësojnë të njëjtat dhimbje.

E nëse fitorja nuk do t'u buzëqeshë sot, do të fitojnë herë tjetër. E nëse sërish nuk fitojnë, do të ndodhë një herë tjetër. Gjëma nuk është të biesh, por të mos ngrihesh e të dergjesh në pluhur.

Mposhtet vetëm ai që dorëzohet. Të tjerët mund të quhen fitimtarë.

Në fund ia beh një kohë, ku çastet e vështira do të jenë vetëm histori për t'ia treguar me krenari kujt do që do të dojë t'i dëgjojë. Dhe të gjithë do t'i dëgjojnë me respekt e do të marrin tri mësimë thelbësore:

- Duhet të presësh me durim çastin e duhur për të vepruar.

- Duhet të kultivosh mençurinë, që të mëson të rrokësh rastin e duhur.

- Duhet të krenohesh me vrajat e mbetura nga përleshjet.

Vrajat janë medalje, që skërfitin mishin e trembin kundërshtarin duke treguar se kanë përballë një njeri me përvojë në dyluftim. Shpeshherë, kjo do t'i diktojë tjetrit të kërkojë ujdinë për të shmangur konfliktin.

Vrajat flasin më qartë se tehu i shpatës që i ka shkaktuar.”

